

Nr 56.

Ankom till riksdagens kansli den 8 mars 1940 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för vicekorpralen S. H. Hansson m. fl. från ersättningskyldighet.

(1:a avd.)

1:o) I propositionen nr 65 har Kungl. Maj:t, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden, föreslagit riksdagen under punkt 1:o) medgiva, att S. H. Hansson må befrias från honom jämlikt flygkrigsskolans krigsrätts utslag den 10 oktober 1938 åliggande skyldighet att till kronan utgiva skadestånd med 220 kronor.

Den 6 september 1938 företog sig dåvarande volontären vid flygkrigsskolan *Sixten Hans Hansson*, som i egenskap av flygmekaniker erhållit order att klargöra ett flygplan, att i strid mot gällande bestämmelser ensam starta flygplanet. Härvid ställde sig flygplanet på nosen med följd att propellern splittrades och motorns frontplåt deformerades.

Med anledning härav ställde vederbörande åklagare Hansson under åtal vid flygkrigsskolans krigsrätt, och i utslag den 10 oktober 1938 prövade krigsrätten lagligt jämlikt 130 § strafflagen för krigsmakten döma Hansson för oförstånd i fullgörande av tjänsteplikt att undergå disciplinstraff av vaktarrest i fyra dagar, varjämte Hansson förpliktades att i skadestånd till statsverket genast utgiva 220 kronor. Krigsrättens utslag har vunnit laga kraft.

Uti en av *chefen för flygvapnet och flygförvaltningen*, med såväl gemensamt eget yttrande som yttrande av *chefen för flygkrigsskolan*, den 14 april 1939 överlämnad skrift har Hansson — under åberopande bland annat, att ett gäldande av det ådömda skadeståndet skulle för honom medföra kännbara ekonomiska svårigheter, enär han icke ägde andra tillgångar än vissa å sparbanksbok obligatoriskt insatta avlöningsmedel — anhållit om befrielse från skadeståndsskyldigheten, och hava myndigheterna tillstyrkt framställningen.

Statskontoret har i yttrande den 30 maj 1939 anfört, att ämbetsverket, även om viss tvekan kunde råda huruvida den gjorda ansökningen borde bifallas, ansåge sig icke böra framställa någon erinran mot att Hansson befriades från honom ålagd ersättningskyldighet.

Departementschefen har med hänsyn till de i ärendet föreliggande omständigheterna funnit sig böra tillstyrka, att Hansson befrias från ifrågavarande ersättningskyldighet.

Utskottet.

Då utskottet icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får utskottet hemställa,

att riksdagen må medgiva, att S. H. Hansson må befrias från honom jämlikt flygkrigsskolans krigsrätts utslag den 10 oktober 1938 åliggande skyldighet att till kronan utgiva skadestånd med 220 kronor.

2:o) I förenämnda proposition har Kungl. Maj:t under punkt 2:o) föreslagit riksdagen medgiva, att A. H. Gjerswold och B. L. Marcus må befrias från dem jämlikt krigshovrättens utslag den 21 mars 1939 åliggande skyldighet att till kronan utgiva ersättning med 622 kronor 38 öre.

Den 15 december 1938 ombesörjde dåvarande volontären vid Bodens artilleriregemente *Anders Hugo Gjerswold* och värnpliktige nr 261 59/1938 *Bror Lennart Marcus* flyttning av en kronan tillhörig traktor från ett uppvärmt till ett kallt garage inom regementets område, varvid de underlätto att tillse, att vattnet i kylaren till traktorns motor varit avtappat med den påföljd, att i kylaren kvarvarande vatten frös och söndersprängde motorblocket.

Efter åtal vid regementets krigsrätt dömdes Gjerswold och Marcus genom krigsrättens utslag den 4 februari 1939 för vad de sålunda låtit komma sig till last jämlikt 130 § strafflagen för krigsmakten att vardera undergå disciplinstraff av vaktarrest i två dagar samt förpliktades att, vilkendera bäst gälda gitte, ersätta kronan den å motorblocket uppkomna skadan med 622 kronor 38 öre.

Krigshovrätten, där Gjerswold och Marcus anfört besvär över krigsrättens utslag, fann genom utslag den 21 mars 1939 skäl icke vara anfört, som föranledde ändring i överklagade utslaget.

Hos Kungl. Maj:t hava sedermera såväl Gjerswold som Marcus under framhållande av sin svaga ekonomiska ställning anhållit om befrielse från den dem ålagda ersättningsskyldigheten.

Chefen för Bodens artilleriregemente, arméförvaltningens tyg- och civila departement samt statskontoret hava i avgivna utlåtanden icke haft något att erinra emot att sökandena befriades från ersättningsskyldigheten.

Departementschefen har för egen del funnit sig böra tillstyrka, att Gjerswold och Marcus befrias från ifrågavarande ersättningsskyldighet till kronan.

Utskottet.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att A. H. Gjerswold och B. L. Marcus må befrias från dem jämlikt krigshovrättens utslag den 21 mars 1939 åliggande skyldighet att till kronan utgiva ersättning med 622 kronor 38 öre.

3:o) Under punkt 3:o) i förenämnda proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att envar av I. Lundin och T. V. Andersson må, därest han före den 1 juli 1941 eller den senare tidpunkt Kungl. Maj:t må bestämma till arméförvaltningen inbetalar ett belopp av 50 kronor, befrias från återstoden av den honom jämlikt regementskrigsrättens vid Södra skånska infanteriregementet utslag den 10 oktober 1939 åliggande skadeståndsskyldighet.

Den 25 september 1939 inträffade under första pansarvärnskompaniets vid Göta livgarde förläggning vid Vombs Nygård i Malmöhus län en eldsolycka i ett tält, därvid såväl tältet som viss i detsamma befintlig tyg- och intendenturmateriel förstördes av eld. Anledningen till eldsolyckan synes hava varit, att den eld som uppgjorts i tältet icke ägnats vederbörlig tillsyn av de personer, vilka vid tillfället i fråga befunnit sig i tältet, nämligen värnpliktiga nr 4047 45/1938 *Ingvar Lundin* och nr 109 33/1938 *Torsten Vilhelm Andersson*.

Lundin och Andersson ålades sedermera, efter yrkande av åklagare, av krigsrätten vid Södra skånska infanteriregementet genom utslag den 10 oktober 1939, enär de genom bristande uppmärksamhet finge anses hava vållat ifrågasvarande eldsolycka, vilkendera gälda gitte, att ersätta kronan för den därigenom uppkomna skadan med sammanlagt 1,987 kronor 84 öre. Krigsrättens utslag har vunnit laga kraft.

I en av chefen för Södra skånska infanteriregementet, jämte eget yttrande, den 14 november 1939 överlämnad ansökning hava Lundin och Andersson gemensamt anhållit att — med hänsyn till sin svaga ekonomiska ställning och små inkomster under såväl sitt civila arbete som framförallt under militärtjänstgöringen och då de icke ägde möjlighet att inom rimlig tid ersätta skadan — bliva befriade från ifrågasvarande skadeståndsskyldighet.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Lundin för år 1939 taxerats till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt till 1,550 kronor samt att Andersson för år 1939 taxerats till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt till 990 kronor.

Chefen för Södra skånska infanteriregementet har funnit Lundins och Anderssons ansökning vara behjärtansvärd med hänsyn till deras svaga ekonomiska ställning.

Arméförvaltningens tyg- och intendenturdepartement hava i utlåtande den 4 december 1939 anfört, bland annat, att de icke kunde förorda, att Lundins och Anderssons skuld till statsverket helt efterskänktes. Departementen finge för sin del föreslå, att Lundin och Andersson mot inbetalande senast den 1 juli 1941 av 300 kronor befriades från skyldighet att gälda återstoden av deras skuld till kronan enligt ovannämnda utslag. Av praktiska skäl syntes emellertid sådan befrielse böra inträda för vederbörande så snart han inom angiven tid erlagt hälften av sistnämnda belopp, alltså 150 kronor.

Statskontoret har i utlåtande den 20 december 1939 uttalat, bland annat, att enligt ämbetsverkets förmenande borde envar av de sökande med hänsyn till det utdömda beloppets storlek åläggas att senast den 1 juli 1941 gälda 300 kronor. För den händelse någon av sökandena utkallades till beredskaps-

tjänst, syntes en mot tjänstgöringen svarande förlängning av tidsfristen för skadeståndsbeloppets inbetalande böra medgivas.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande:

Av utredningen i ärendet synes framgå, att avsevärda svårigheter skulle möta för Lundin och Andersson att fullgöra sin ifrågavarande betalningsskyldighet samt att utsikterna för kronan att inom rimlig tid av dem utfå hela det utdömda beloppet äro små. Med anledning härav anser även jag, att ersättningen bör begränsas till viss del av det utdömda beloppet att inbetalas senast den 1 juli 1941. I fråga om beloppets storlek föreligga delade meningar så tillvida, att tyg- och intendenturdepartementen ansett envar av de värnpliktiga böra åläggas att gälda 150 kronor, under det att statskontoret i sådant hänseende föreslagit ett belopp av 300 kronor. Såsom framgår av statskontorets utlåtande har ämbetsverket ansett, att de värnpliktiga genom jämförelsevis grov vårdslöshet vållat den ifrågavarande eldsolyckan. Av handlingarna i ärendet framgår, att eldsolyckan torde hava uppkommit genom att ingendera av de värnpliktiga haft sin uppmärksamhet tillräckligt riktad å elden och att till följd därav genom gnistor från den brinnande granveden den i tältet befintliga halmen antänts, innan de lagt märke därtill. Ehuru de värnpliktiga härvidlag uppenbarligen begått en försummelse, torde det dock böra uppmärksammas, att vederbörande åklagare icke yrkat ansvar å dem i anledning av försummelsen. Vid angivna förhållanden anser jag skadeståndet böra begränsas till ett belopp, som mera syftar till att markera den föreliggande skadeståndsskyldigheten än till att utkräva verklig betalning; ett belopp av 50 kronor för en var av Lundin och Andersson synes därvid vara tillfyllest. I likhet med statskontoret anser jag, att för den händelse någon av sökandena utkallas till beredskapstjänst, en skäligen förlängning av tidsfristen för skadeståndsbeloppets inbetalande bör kunna medgivas. Sådant medgivande torde böra bliva beroende på Kungl. Maj:ts prövning efter ansökning av vederbörande.

Utskottet. Under hänvisning till vad departementschefen i ärendet anfört, får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må medgiva, att envar av I. Lundin och T. V. Andersson må, därest han före den 1 juli 1941 eller den senare tidpunkt Kungl. Maj:t må bestämma till arméförvaltningen inbetalar ett belopp av 50 kronor, befrias från återstoden av den honom jämlikt regementskrigsrättens vid Södra skånska infanteriregementet utslag den 10 oktober 1939 åliggande skadeståndsskyldighet.

4:o) Under punkt 4:o) i förenämnda proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att G. Ivarsson må, därest han före den 1 juli 1941 eller den senare tidpunkt Kungl. Maj:t må bestämma till arméförvaltningen inbetalar ett belopp av 50 kronor, befrias från återstoden av den honom jämlikt regementskrigsrättens vid Södra skånska infanteriregementet utslag den 25 oktober 1939 åliggande skadeståndsskyldighet.

Den 6 oktober 1939 inträffade under förläggning av första tunga plutonen av Södra skånska infanteriregementet i närheten av Harlösa gård i Malmöhus län en eldsolycka i ett tält, därvid såväl tältet som viss i detsamma befintlig intendenturmateriel förstördes eller skadades av eld. Anledningen till eldsolyckan synes hava varit, att värnpliktige nr 204 3/1936 *Gösta Ivarsson*, förfarit vårdslöst med avseende å övervakandet av i tältet uppgjord eld, i det han, oaktat han varit ensam i tältet, mot givna instruktioner lämnat detsamma, utan att elden varit helt släckt.

Ivarsson ålades sedermera, efter talan av åklagare, av regementskrigsrätten vid Södra skånska infanteriregementet genom utslag den 25 oktober 1939, enär eldsolyckan finge anses hava vållats genom Ivarssons vårdslöshet, att ersätta kronan för den därigenom uppkomna skadan med ett belopp av 948 kronor 47 öre. Krigsrättens utslag har vunnit laga kraft.

Uti en av chefen för Södra skånska infanteriregementet, jämte eget yttrande, den 16 november 1939 överlämnad skrift har Ivarsson — under åberopande bland annat av att hans årliga inkomst, som i normala fall belöpt sig till omkring 2,500 kronor, under år 1939 minskats genom att han icke åtnjutit någon lön under tiden från den 3 september, då han inkallats till tjänstgöring med anledning av den förstärkta försvarsberedskapen — anhållit om befrielse från ifrågavarande ersättningsskyldighet.

Chefen för Södra skånska infanteriregementet har med hänsyn till Ivarssons svaga ekonomiska ställning funnit hans ansökning om befrielse från ersättningsskyldigheten behjärtansvärd.

Arméförvaltningens intendentur- och civila departement hava i utlåtande den 11 december 1939 föreslagit, att Ivarsson mot inbetalande senast den 1 juli 1941 av visst belopp, förslagsvis 150 kronor, befriades från skyldigheten att gälda återstoden av sin skuld enligt ovanberörda utslag.

Statskontoret har i utlåtande den 23 december 1939 föreslagit, att ersättningsbeloppet för Ivarsson fastställdes till 300 kronor.

Departementschefen har funnit sig på i huvudsak samma grunder som han anfört under nästföregående punkt rörande befrielse för värnpliktige I. Lundin och T. V. Andersson från viss ersättningsskyldighet böra föreslå, att jämväl Ivarsson må befrias från den honom åliggande skadeståndsskyldigheten mot inbetalande på motsvarande sätt av ett belopp av 50 kronor.

I anslutning till vad departementschefen anfört får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må medgiva, att G. Ivarsson må, därest han före den 1 juli 1941 eller den senare tidpunkt Kungl. Maj:t må bestämma till arméförvaltningen inbetalar ett belopp av 50 kronor, befrias från återstoden av den honom jämlikt regementskrigsrättens vid Södra skånska infanteriregementet utslag den 25 oktober 1939 åliggande skadeståndsskyldighet.

5:o) I förenämnda proposition har Kungl. Maj:t under punkten 5:o) föreslagit riksdagen medgiva, att tyghantverkaren vid flygvapnet G. E. Rahm må, därest han inom tid, som av Kungl. Maj:t må bestämmas, inbetalar ett ytterligare belopp av 200 kronor, befrias från återstående betalningsskyldighet till kronan enligt Linköpings domsagas häradsrätts utslag den 3 maj 1926.

Den 15 juli 1924 inträffade i Rinkaby i Kristianstads län en sammanstötning mellan en kronan tillhörig automobil och en aktiebolaget Biltur tillhörig automobilomnibus, varvid sistnämnda fordon tillfogades vissa skador. Vid olyckstillfället hade föraren å kronans automobil, värnpliktige M. Pettersson, som haft i uppdrag att i tjänsteärende framföra densamma, överlämnat styrratten till dåvarande volontären vid fälttelegrafkåren, numera tyghantverkaren vid flygvapnet *G. E. Rahm*, vilken icke innehade körkort.

Sedan åtal anstälts vid Villands häradsrätt mot Rahm och Pettersson, förpliktade häradsrätten dem genom utslag den 20 oktober 1924 att, en för båda och båda för en, till aktiebolaget Biltur utgiva ersättning för de omförmälda automobilomnibus tillfogade skadorna med 2,440 kronor 90 öre. Därjämte dömdes envar av dem jämlikt 39 § förordningen om motorfordon den 15 juni 1923 att böta 125 kronor till kronan.

På talan av aktiebolaget Biltur förpliktade hovrätten över Skåne och Blekinge genom dom den 11 december 1925, som vunnit laga kraft, jämväl Kungl. Maj:t och kronan i egenskap av ägare till den automobil, vars förare vållat omförmälda sammanstötning, att till bolaget utgiva nyssnämnda belopp, 2,440 kronor 90 öre, jämte 5 % årlig ränta därå från stämningdagen den 4 september 1924, till dess betalning skedde, ävensom att ersätta bolagets rättegångskostnader med 200 kronor jämte kostnader för protokolls lösen. På grund av hovrättens dom utbetalade arméförvaltningens intendantsdepartement från sitt försträckningskonto till aktiebolaget Biltur ett belopp av 2,605 kronor 67 öre. För utfående av de utdömda rättegångskostnaderna hänvisades bolaget att vända sig till statskontoret eller Kungl. Maj:ts befallningshavande i Malmöhus län.

På yrkande av intendantsdepartementet förpliktades därefter Rahm genom Linköpings domsagas häradsrätts utslag den 3 maj 1926 att till Kungl. Maj:t och kronan såsom ersättning för vad kronan måst erlægga på grund av förenämnda dom utgiva 2,805 kronor jämte 5 % ränta därå från stämningdagen den 11 mars 1926, tills betalning skedde, ävensom att ersätta kronans rättegångskostnader med 25 kronor. Häradsrättens utslag har vunnit laga kraft.

Genom Snievinge häradsrätts utslag den 23 november 1926 har jämväl kronans fordran hos Pettersson blivit domfäst.

Sedan intendantsdepartementet hos flygstyrelsen anhållit, att styrelsen måtte vidtaga åtgärd för att kronans ifrågavarande fordran hos Rahm måtte bli kronan gottgjord genom kvittning mot Rahm tillkommande avlöningsförmåner, anhöll Rahm uti en av flygstyrelsen, jämte eget yttrande, till intendantsdepartementet ingiven, till Kungl. Maj:t ställd skrift den 28 januari

1936 att bliva befriad från honom jämlikt Linköpings domsagas häradsrätts utslag den 3 maj 1926 åliggande betalningsskyldighet till kronan.

I proposition, nr 186, till 1936 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t, i anslutning till vad arméförvaltningens intendents- och civila departement samt statskontoret i avgivna utlåtanden föreslagit, att Rahm finge, därest han senast den 1 juli 1937 till arméförvaltningen inbetalade ett belopp av 1,200 kronor, befrias från återstående betalningsskyldighet till kronan enligt Linköpings domsagas häradsrätts utslag den 3 maj 1926.

Sedan riksdagen i skrivelse nr 223 i anledning av Kungl. Maj:ts nyssnämnda proposition därtill lämnat sitt medgivande, förordnade Kungl. Maj:t i brev den 22 maj 1936, att Rahm skulle, därest han senast den 1 juli 1937 till arméförvaltningen inbetalade ett belopp av 1,200 kronor, befrias från återstående betalningsskyldighet till kronan enligt Linköpings domsagas häradsrätts omförmälda utslag den 3 maj 1926.

Uti en av arméförvaltningens intendentur- och civila departement, jämte eget yttrande, den 24 november 1939 ingiven skrift har nu *Rahm* — med förmälan, att han intill oktober månad 1939 genom avdrag å lön inbetalt tillsammans 1,200 kronor av ifrågavarande skadestånd men att detta icke kunnat ske utan avsevärda ekonomiska svårigheter — anhållit om befrielse från vidare betalningsskyldighet, oaktat han icke kunnat fullgöra den genom Kungl. Maj:ts beslut fastställda inbetalningsskyldigheten inom föreskriven tid.

Arméförvaltningens intendentur- och civila departement hava i sitt utlåtande på anförda skäl avstyrkt bifall till den nu gjorda ansökningen, vilken med tillstyrkan överlämnats till intendenturdepartementet av flygförvaltningen.

Statskontoret har i yttrande den 20 december 1939 uttalat, att ämbetsverket icke ville motsätta sig, att skulden delvis eftergäves; statskontoret ville för sin del föreslå, att Rahm mot inbetalande av ytterligare 200 kronor — ett belopp som tillsammans med tidigare inbetalt belopp av 1,200 kronor utgjorde hälften av skadeståndsbeloppet — befriades från sin därefter återstående ersättningsskyldighet till statsverket.

Departementschefen har för egen del uttalat, att han i likhet med statskontoret ansett sig böra föreslå, att Rahm mot inbetalande av ytterligare 200 kronor befrias från sin därefter återstående ersättningsskyldighet till statsverket. Det borde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma den tidpunkt, inom vilken ifrågavarande betalningsskyldighet skall vara fullgjord.

Då utskottet icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, *Utskottet.*
får utskottet hemställa,

att riksdagen må medgiva, att tyghantverkaren vid flygvapnet G. E. Rahm må, därest han inom tid, som av Kungl. Maj:t må bestämmas, inbetalar ett ytterligare belopp av 200 kronor, befrias från återstående betalningsskyldighet till kronan enligt Linköpings domsagas häradsrätts utslag den 3 maj 1926.

6:o) I förenämnda proposition har Kungl. Maj:t under punkt 6:o) slutligen föreslagit riksdagen medgiva, att komministern J. V. Lind må, därest han inbetalar ett ytterligare belopp av 75 kronor, befrias från återstående betalningsskyldighet till kronan på grund av en av honom den 24 augusti 1928 utfärdad skuldförbindelse.

Sedan dåvarande furiren vid fälttelegrafkåren J. V. Lind för vardera av budgetåren 1926/27 och 1927/28 uppburit studiestipendium å 1,000 kronor från anslaget till studiestipendier åt underofficerare och furirer, avseende förvärvande av kompetens för fortsatt utbildning vid krigsskolan till officer eller reservofficer, samt Lind jämlikt bestämmelse i brevet den 13 oktober 1927 angående användningen under sistnämnda budgetår av sagda anslag avgivit förbindelse att kvarstå i tjänst minst till och med den 30 april 1930, anhöll Lind, som avlagt studentexamen den 16 juni 1928, i en den 9 juli 1928 dagtecknad ansökan om avsked från sin beställning vid kåren. Såsom skäl för denna ansökan anförde Lind, att han önskade ägna sig åt prästyrket och därför ville påbörja studier för avläggande av prästexamen.

Genom beslut den 17 augusti 1928 medgav Kungl. Maj:t, att Lind finge omedelbart erhålla avsked från sin anställning vid fälttelegrafkåren, under villkor att han antingen vid avskedet återbure de av honom uppburna stipendiebeloppen eller ock avgåve skriftlig förbindelse att senast inom fem år från avskedsdagen återbetala samma belopp samt att, räknat från och med sistnämnda dag, erlægga fem procent årlig ränta å vad som icke återburits.

Uti en av arméförvaltningens civila departement, jämte eget yttrande, den 27 december 1938 ingiven skrift har Lind, som dåmera tjänstgjorde såsom kyrkoadjunkt i Burträsk och numera är komminister i Jörns församling, på anförda skäl anhållit om efterskänkande av sin skuld till kronan i enlighet med en av honom på grund av bestämmelserna i nyssnämnda beslut den 24 augusti 1928 avgiven skuldförbindelse. Av den å skulden till kronan upplupna räntan, som uppginge till omkring 1,000 kronor, hade Lind inbetalat ett sammanlagt belopp av 825 kronor. För den händelse ansökningen om efterskänkande av skulden å 2,000 kronor bifölles, förbunde sig Lind att återbetala de återstående 175 kronorna av räntebeloppet.

Arméförvaltningens civila departement har i sitt yttrande hemställt, att Kungl. Maj:t måtte medgiva, att Lind, därest han före viss tidpunkt inbetalade ytterligare ett belopp av 150 kronor, befriades från återbetalning av sin därefter återstående skuld till kronan.

Statskontoret har i utlåtande den 4 februari 1939 anför, att, då, såvitt statskontoret kunde finna, tillräckliga skäl för efterskänkande av Linds skuld till statsverket icke i ärendet åberopats och för övrigt ett bifall till ansökningen skulle kunna medföra icke önskvärda konsekvenser för andra liknande fall, statskontoret icke ansåge sig kunna tillstyrka ansökningen.

Departementschefen har för egen del i ärendet anför, följande:

Till en början torde böra erinras därom, att frågor om eftergift och avskrivning av kronans fordringar hos enskilda personer i allmänhet röra sig

om skadestånds- eller ersättningsskyldighet på grund av försummelse i tjänsten eller betalningsskyldighet i enlighet med ingångna avtal av olika slag samt låne- och borgensförbindelser. Såsom torde framgå av den föregående redogörelsen har förevarande fordran ett annat ursprung. Då Lind uppbar förenämnda studiestipendier, tillskapades icke därigenom något skuldförhållande; han förband sig allenast, i enlighet med bestämmelserna för åtnjutande av dylika stipendier, att kvarstå i tjänst minst till och med den 30 april tredje året efter det stipendiet uppburits. Först i och med att Lind efter avlagd studentexamen sökte och erhöll avsked för att övergå till teologiska studier uppställdes villkoret om återbetalning av de uppburna stipendiebeloppen jämte ränta.

Vid bedömning av frågan, huruvida Lind av billighetsskäl bör erhålla lättnad i den honom åliggande betalningsskyldigheten, anser jag de nyss anförda omständigheterna vid skuldförhållandets uppkomst i och för sig tala därför. I betraktande av att Lind, sedan han ådragit sig sin skuld till kronan, påbörjat och fullföljt sina universitetsstudier och därefter haft jämförelsevis små inkomster, med vilka han även haft att försörja hustru och barn, synes det förklarligt, att han ej varit i stånd helt fullgöra sina skyldigheter enligt den avgivna förbindelsen. Enligt vad som från arméförvaltningens civila departement inhämtats har Lind numera inbetalat tillhoppa 925 kronor å sin skuld. Bortser man från ränta, skulle Lind, om han inbetalade ytterligare 75 kronor, ha återbetalat hälften av de uppburna stipendiebeloppen. Med hänsyn till de uppoffringar som det tydligen skulle innebära för Lind och hans familj att inom rimlig tid inbetala hela skulden, anser jag starka billighetsskäl tala för att Lind befrias från vad därefter skulle återstå av densamma. Att en dylik befrielse skulle medföra betänkliga konsekvenser av prejudicerande natur, lär icke vara att befara, då föreliggande fall synes vara egenartat.

Under hänvisning till vad departementschefen i ärendet anført, får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må medgiva, att komministern J. V. Lind må, därest han inbetalar ett ytterligare belopp av 75 kronor, befrias från återstående betalningsskyldighet till kronan på grund av den av honom den 24 augusti 1928 utfärdade skuldförbindelsen.

Stockholm den 8 mars 1940.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Närvarande: se under utlåtandet nr 54.
